

BUTLLETÍ del GRUP d'ESTUDIS SITGETANS

Any XXXIII

Agost del 2008

Nº 126

Sitges i sant Francesc de Pàola

Ignasi Mª Muntaner

Molts dels carrers de Sitges tenen noms de sants, la major part d'ells des del segle XVIII. Així els carrers de Sant Pere, de Sant Pau, de Jesús, de les Ànimes, de Sant Bartomeu, de Sant Gaudenci, de Sant Bonaventura, de Sant Josep, etc. D'alguns es sap per què tenen aquest nom. Per exemple, és fàcil entendre que el carrer de sant Bonaventura el té perquè és el patró del poble. O també sabem que els carrers de sant Josep i de Sant Bonaventura es diuen així perquè son el resultat d'una operació immobiliària feta a finals del segle XVIII per Josep Bonaventura Falç, que va parcel·lar unes terres que tenia més enllà del carrer de les Parellades i els va batejar amb els seus propis noms. I el mateix Falç va donar el nom de Sant Gaudenci a un altre dels carrers que va fer perquè no feia gaire havien arribat a Sitges, procedents de Roma, les relíquies d'aquest sant.

En canvi no sabem el per què dels noms dels carrers de Sant Pau i de Sant Pere, per aquest ordre. Però són sants importants i els seus noms vénen fàcilment al cap: –Hem de posar noms a dos carrers, –Posem-los noms de sants, –Quins? –Doncs, per exemple sant Pere i sant Pau. Els noms dels carrers de Jesús i de les Ànimes devien procedir de la devoció d'algú que els va suggerir i als veïns els van semblar bé. Fins ara, tampoc no es sabia ben bé per què es va donar a un dels carrers importants del poble el nom de Sant Francesc, i per si algú no sap encara de quin dels sants Francesc existents es tracta, el carrer de Sant Francesc és de Sant Francesc de Pàola.

Sembla bastant segur que de sempre hi havia a Sitges devoció a sant Francesc de Pàola. Sitges va ser, en segles passats, un poble meitat de pagesos i meitat de gent de mar. I un dels patrons tradicionals dels mariners

ha estat sant Francesc de Pàola. Aquest sant, nascut a Pàola el 1416, va fer vida d'ermità, fins que se li van ajuntar deixebles. En 1470 el bisbe de Cosenza va autoritzar que es constituïssin en congregació religiosa, congregació que va ser aprovada el 1474 pel papa Sixte IV. Sant Francesc de Pàola va tenir arreu fama d'autor de miracles i sobretot d'home de consell, de manera que en 1483, el papa l'envià a França a fer gestions amb el rei francès Lluís XI. El 1493 el papa va aprovar per als deixebles de sant Francesc, dits Mínims, la regla, que els convertia en orde. Francesc de Pàola va morir a Tours el 1507 i va ser canonitzat ben aviat, en 1519.

El que el va fer patró dels mariners és un fet que s'explica de la seva vida. En certa ocasió havia de passar d'Itàlia a Sicília i no va poder trobar cap vaixell que el portés. Llavors va posar la seva capa sobre l'aigua i, fent-la servir de barca va arribar a l'altra banda de l'estret de Messina. És un miracle que també es conta de sant Ramon de Penyafort, que va viatjar de la mateixa manera des de Mallorca a la costa de Catalunya.

A Sitges, sant Francesc de Paula degué compartir la devoció dels mariners amb altres sants que han tingut relació amb el mar: sant Elm, sant Pere o la Mare de Déu de Bonaire, que també té un carrer a Sitges. El protector més venerat a la vila per la gent de mar era sant Elm, del qual hi havia una confraria fundada en 1500 i, per tant, la més antiga de les de Sitges¹. Els pescadors tenien com a patró sant Pere. Però també hi havia devots de sant Francesc de Pàola. Possiblement, pel que veurem més endavant, a la parròquia hi havia, des de temps, un quadre seu amb una llàntia d'oli encesa al davant.

Quan l'any 1672 es va inaugurar l'església nova, i es

¹ Joan Llops i Bofill: *Ensaig històric sobre la vila de Sitges*, Barcelona 1891 pàgina 110

Quadre que representa Sant Francesc de Pàola que hi ha a la parròquia al costat de l'altar dels Dolors i que substitueix el que hi havia al segle XVIII del qual parla el frare Miquel Sagarra

van anar omplint les naus laterals amb els retaules de les diferents congregacions i devocions sitgetanes, un dels retaules que es va fer entre 1699 i 1701 va ser el de la congregació dels Dolors. Aleshores era a sota del campanar, on ara hi ha la pica baptismal. El seu trasllat al lloc on és ara, al fons de la nau esquerra, a prop de l'altar Major, no es va produir fins a l'any 1856. Doncs bé, com explica Isabel Coll ² amb dades tretes de l'arxiu parroquial, un dels que ja ajudar a pagar el retaule va ser el rector d'El Vendrell, el sitgetà Joan Llopis, que va posar com a condició per a contribuir-hi econòmicament, que part del retaule fos dedicada a sant Francesc de Pàola. Així ho va fer l'escultor barceloní Joan Roig fill (~1656-1706), que va situar a la part superior del retaule una esplèndida estàtua del sant i en els plafons que hi ha a banda i banda d'aquesta estàtua va representar, en el de l'esquerra el sant agenollat als peus del papa, segurament per a demanar l'aprovació de la seva regla, i en el de la dreta el sant rebut pel rei de França

Lluís XI.

Com que hi havia aquesta nova estàtua de sant Francesc, l'antic quadre del sant va quedar, sembla, arraconat i una mica oblidat en algun lloc del temple, però com veurem no li va faltar mai una llàntia alimentada pels seus devots. I uns anys després, entrà en escena un personatge nou, Josep Puig, conegut per Po (Josepó) d'en Jan. I ja és hora d'explicar perquè m'he decidit a escriure aquestes ratlles. És per una carta rebuda en el GES comunicant que dins d'un exemplar de la regla dels Mínims, conservat a la Biblioteca Foral de Bizkaia, s'havien trobat dues pàgines de data de 4 d'agost de 1749 escrites per fra Miquel Sagarra, mínim de la província de Catalunya ³, que parlaven de la devoció a sant Francesc de Pàola a Sitges.

L'esmentat Miquel Sagarra havia passat per Sitges, va veure la devoció que hi havia a la vila al sant fundador i, arribat a Madrid, va escriure el que havia vist i les coses que li havien contat. El text, modernitzant només

² Isabel Coll i Mirabent: *Els retaules barrocs i l'orgue de l'església parroquial de Sitges*, Sitges 1993 p 29

³ Qui ens ho comunica en carta de 13 de novembre de 2007 és Josep M. Prunés. L'exemplar de la regla porta la rúbrica de Francisco Xavier Higuera, i el número de registre del llibre és R-2506

les majúscules i minúscules, els accents i la puntuació, diu així:

“En la villa de Sitges, obispado de Barcelona, en el principado de Cathalunya, se halla en su iglesia un altar dedicado a n[uestro]. p[adre]. s[an]. Francisco de Paula, cuia imagen está pintada en un quadro. Arrodillado el santo y la virgen María con el niño Jesús en su alda, entregándole el escudo de la charida<d>, y la virgen le tira letche de sus sagrados petchos. Y también están pintados tres religiosos que se lo están mirando, y muchos àngeles, unos con instrumentos músicos y otros etchando rosas, claveles, jasmínes y varias flores.

Este quadro es muy antiguo y de pintura fina, de buen maestro y de mucho precio. Estaba arrinconado, aunque quasi todo el año ardía delante de él una lámpara, cuio aseite daban diferentes devotos. Y entre todos hubo un pobre moso llamado Joseph del Jan quien hizo voto que si el santo suplicaba a Dios [que] le diese bienes, no se casaría hasta que le hubiese etcho un magnífico altar. Se embarcó, y al paso que creció en edad también en bienes de fortuna, porque tomó el oficio de marinerero y luego fue patrón de un barco. Cumplió su voto y gastó en el altar mil ducados. Se casó y le llenó el santo de favores.

Se celebra todos los años en su día una lucida fiesta con su sermón y horas canónicas. El altar es privilegiado, arde la lámpara todo el año noche y día. Todos los días de fiesta, mientras se canta la misa conventual, arden 6 velas. Y otros muchos días de diferentes santos se celebran en el altar muchas misas cantadas y resadas por la grande devoción que hay a n[uestro]. s[anto].

Y ha obrado Dios por él muchos milagros. Y entre todos el de el año pasado, de 1746, y fue que navegando ditcho patrón en el golfo de Valencia para Lisboa le fue al alcanse un javeque de moros. Y viéndose perdido y cautivo recurrió a su patrón. Y tomando la imagen de n[uestro]. s[anto]., que estaba en la popa de su barco, abrasado con ella se etchó en la lancha con todos los marineros, sin más provisión que la

confiansa que tenía en el santo. Aunque parecía imposible el poder escaparse, empesaron los marineros a bogar, y los moros en su alcanse y, aunque llegaron tan cerca que les disparaban muchos fusilasos, recibieron muchas balas sin hacerles algún daño. Bogaron catorse horas sin tomar el menor refresco, cosa al parecer imposible por ser fuera de las fuersas humanas, y al llegar a tierra se hallaron sin el menor cansancio. Y aunque los moros no desistieron de su pretención, de fatigados les dexaron. Dieron al santo las divinas gracias y collocaron en su altar una tabla con el suceso pintado, para eternisar este milagro en aquel pueblo. De todo hay muchos testigos, y entre ellos yo, que lo firmo y escrivo en Madrid, a los 4 de Agosto de 1749.

Fray Miguel Sagarra

mínimo de la provincia y principado de Cathalunya”

La persona principal d'aquest relat és “Joseph del Jan”. Es tracta d'una persona coneguda. Surt en el cadastre de Sitges de 1772 com a propietari a Miralpeix, i el seu nom figura com a Josep Puig, dit Jan⁴. Encara avui, un dels fons de Miralpeix té el nom de fondo d'en Po d'en Jan. Po és una manera afectiva de

Estàtua barroca de Sant Francesc de Pàola que hi ha a dalt del retaule dels Dolors

⁴ Eco 21.VII.1968 p 5

El plafó esquerra de la part alta de l'altar dels Dolors que representa Sant Francesc de Pàola demanant al Papa la regla dels Mínims

dir Josep: Josepó és diminutiu de Josep, i Po és la seva forma abreujada. Si en 1746 aquest personatge estava en la plenitud de forces, comandava un vaixell i escapava dels pirates, i en 1772 encara era viu i pagava contribució, es pot calcular que havia nascut cap a 1700.

En Po d'en Jan era mariner i, com a tal, tenia gran devoció a sant Francesc de Pàola. D'acord amb aquesta devoció, el molestava que el sant, malgrat tenir el seu lloc en el retaule dels Dolors i que encara es conservés d'ell en un racó de l'església, "arrinconado", un "quadro muy antiguo y de pintura fina, de buen maestro y de mucho precio", davant del qual "quasi todo el año ardía... una lámpara, cuio aseite daban diferentes devotos", no tingués un altar propi. De manera que va fer prometença que, en cas d'arribar a ric, faria un altar digne per a posar el quadre. I que no es casaria fins haver-ho aconseguit. En Po d'en Jan, va ser patró d'un vaixell, va arribar a ric, va fer l'altar, que li va costar 1.000 ducats, i es va casar.

Aquest altar, amb les moltes remodelacions d'altars

que s'han fet en la parròquia, ja no existeix. El que sí que hi ha, precisament a la paret al costat de l'altar dels Dolors, és un quadre de sant Francesc de Pàola. Però no és el que va veure fra Miquel Sagarra. Només hi coincideix en part, coincidència deguda al fet que els sants s'acostumen a representar sempre fent servir estereotips. Igual com en el quadre que descriu Sagarra, sant Francesc està agenollat davant de la Mare de Déu, el nen Jesús li dóna l'escut de l'orde i uns àngels hi fan música i altres li llancen flors. Però no hi ha "tres religiosos que se lo están mirando", ni tampoc "la Virgen le tira letche de sus sagrados petchos".

El fet és, que, gràcies al donatiu del Po d'en Jan, el sant va tenir el seu altar. I amb categoria de privilegiat, que vol dir quan s'hi deia missa es guanyava indulgència plenària aplicable als difunts, fet que el degué fer molt sol·licitat. Hi havia també una llàntia encesa perpètuament. En els dies festius o de commemoració de sants importants s'hi deien misses cantades i resades, i quan s'hi feia missa "conventual" s'hi encenien sis espelmes. Això de 'conventual' és un lapsus de fra Sagarra, perquè a la parròquia de Sitges no hi ha hagut

mai cap comunitat religiosa que fes missa conventual. I el dia de la festa, el 2 d'abril, hi havia gran festa, amb sermó i res d'ofici, probablement de les vespres.

És difícil dir on era aquest altar. En el segle XVIII totes les capelles de la parròquia estaven ocupades per altars ben coneguts, però quedaven parets on hi podia haver aquest altar. La candidata més probable és, potser, el mateix lloc on hi ha avui el quadre, al costat d'on avui hi ha el retaule dels Dolors, que llavors era capella del Santíssim.

Fra Miquel Sagarra acaba el seu relat explicant una anècdota referent a la protecció dispensada pel sant al seu devot Po d'en Jan. Essent al golf de València camí de Lisboa, per tant amb un vaixell gros, van ser atacats per un xabec de pirates moros, probablement algerians. Un xabec, el "javeque" del text, era una nau gran, d'entre 275 i 680 tones, de casc allargat, amb coberta, tres pals amb vela llatina i, si calia, moguda a rem. Fou molt usat pels pirates. El que va fer en Po no queda clar, però sembla que va abandonar el seu vaixell i "toman-

do la imagen de nuestro santo, que estaba en la popa de su barco, ...se etchó en la lancha con todos los marineros”. Els moros tiraven trets de fusell i els sitgetans remaven. Diu Sagarra que la persecució va durar catorze hores, que sembla una exageració, i degueren arribar a terra. Tornats a Sitges, van posar a l’altar del sant un ex-vot en agraïment.

Això passava l’any 1746. Uns 25 anys després es començava a edificar i urbanitzar el camí que portava des del portal del carrer Major, a l’avui a l’avui Cap de la Vila, fins al pous de la Terracavada, que eren, aproximadament, entre el pont del tren, a Can Perico, i el carrer de Pau Benazet. Aquest camí es deia camí de les Palomeres ⁵ o camí del Pou de la Terracavada ⁶. En 1787 ja era i es considerava carrer, “el carrer que va al pou de la Terracavada” ⁷, conegut popularment com a carrer de Sant Francesc de Pàola: “ara lo carrer de Sant Francisco de Paula” ⁸, “las Palomeras y ara lo carrer de S. Francisco de Paula” ⁹.

Per què se li va donar aquest nom? Encara que sigui una hipòtesi, és, en la meua opinió màximament probable. La primera casa del carrer va ser la que avui té el número 3, coneguda també com can Zera. Malgrat que en 1919 la casa es va fer nova, el que la va construir, Francesc Ferret i Obrador, va voler conservar el tros de l’antiga amb la data de 1775 posada sobre una fornícula dedicada a sant Francesc. No sabem qui va ser l’amo de la casa antiga en el segle XVIII, però sens dubte és un devot de sant Francesc de Pàola. Aquesta imatge, en un carrer que es començava a edificar, va fer que la gent en digués el carrer de sant Francesc, o per ser més exactes al carrer de sant Francisco, com encara es diu avui.

El carrer es va anar millorant en els anys següents, a

El plafó dret de la part alta de l’altar dels Dolors que representa Sant Francesc de Pàola quan va ser rebut pel rei de França Lluís XI

mida que s’anava poblant. En tenim diversos testimonis. “El carrer que va al pou de la Terracavada, nomenat vui S. Francisco... està construintse, y seguint dit camí quedaria molt imperfecte, que per tant... [el] fabricarian en línea recta segons està señalat ab dos estacas fíxadas, de manera que quedía lo dit carrer recte i perfect” ¹⁰, i hi va quedar. O, “lo carrer de Sant Francisco, de la present vila, se troba en mala disposició, per embassar-se l’aigua en alguns paratges” ¹¹. Les deficiències es van anar a arreglant i avui és un dels carrers principals del centre de Sitges, conservant sempre el mateix nom tret del període 1931-1939, en què, malgrat

⁵ AHS: *Çensals corresponent al patrimoni de Sitges* pàg. 15 doc de 26.IV.1791

⁶ Document de 7.II.1789

⁷ AHS: *Manual de Juntas 1787*, doc. 26.XI.1787

⁸ AHS: *Censals corresponent al patrimoni de Sitges* pàg. 9 i 11, doc de 21.II.1789

⁹ AHS: *Censals corresponent al patrimoni de Sitges* pàg. 15, doc de 26.IV.1791

¹⁰ AHS: *Manual de Juntas 1787* doc de 26.XI.1787

¹¹ AHS: *Censals corresponent al patrimoni de Sitges* doc. de 25.IV.1790

les protestes dels veïns, protestes que en 1934 van tenir un èxit parcial, va tenir el nom de carrer de Francesc Ferrer i Guàrdia. El 1936, la imatge de la fornícula va ser destruïda i s'hi va tornar a posar l'any 1939.

Aquestes són un conjunt de notes, antigues i noves, sobre la devoció de Sitges a sant Francesc de Pàola.

Fornícula amb l'estàtua de Sant Francesc de Pàola que hi ha a la part de dalt del carrer de Sant Francesc amb la data de 1775

Articles...

Francesc Parra i Mestres

Cinquanta anys després de la seva publicació en el número 32 de la revista San Jorge, de periodicitat trimestral i que publicava la Diputació de Barcelona, l'autor de l'article, Manuel Robert (MANUEL ROBERT: Danzas y bailes populares de Sitges, a la revista San Jorge (1958), nº 32 p 48-51), fa un repàs de l'estat dels balls populars tradicionals en aquella època, és a dir, a finals dels cinquanta. És una explicació del desenvolupament de la Festa Major de Sitges l'any 1958. De com la festa, i sobretot els balls, havien perdut en els últims temps gràcia i espontaneïtat, i d'una escassa sensibilitat i implicació per part de la població. L'autor esmenta altres dades, com la creació de 'l'Escola de Grallers', i fa una breu descripció d'alguns dels balls populars, descripció que no reproduïm, ja que

aquestes descripcions estan avui molt més actualitzades i documentades.

DANZAS Y BAILES POPULARES DE SITGES

Sitges, en estos últimos años, casi con los sesenta de nuestro siglo XX, ha ganado fama para su historia, ha sufrido un hondo cambio en su vida y su nombre es conocido en España y en el mundo gracias a un fenómeno artístico y literario, y en donde le acompaña el tema constante de su atracción, dada la fortuna de su situación geográfica frente el mar, con su luz y su clima: serie continuada de encantos y hechizos mágicos. Y tampoco olvidamos el carácter abierto de sus gentes y lo gracioso de sus calles, con sus casas blancas y la atmósfera que la envuelve. Sencillez de algo que llama y sugestiona al cora-

zón.

La villa de Sitges, que goza de un nombre en el turismo extranjero y atrae a su territorio a muchas gentes del país, no es casi conocida por sus bailes y sus tradiciones. Y es quizá donde hallamos el secreto de las virtudes reflejadas de este pueblo del litoral barcelonés. Ahí reside un mundo espontáneo y de color y de alegría popular, a través de las danzas y los bailes que nos hablan, mejor que nada ni nadie, del espíritu que guardan. Bailes que salen a la calle en el día de *sant Bartomeu* y convierten a Sitges en un escenario vivo, lleno de las músicas populares, del estallido de la pólvora, de los rítmicos compases de sus danzas con sus *grallers* y *timbalers*.

Las danzas y bailes populares de Sitges que hoy ven nuestros ojos han sufrido en el tiempo la herida y han perdido mucho de la gracia espontánea que les definía. Debemos su continuidad al esfuerzo y al afán del espíritu de unos hombres que rinden sus mejores horas a la conservación de lo tradicional, que está en sus corazones como un supremo ideal humano. Vaya también nuestro pequeño homenaje a los historiadores del folklore catalán, Aureli Capmany y Joan Amades, que han sabido buscar y transmitirnos con su labor callada, las costumbres y tradiciones de Cataluña, que se iban olvidando y no recibían la atención y el cariño que se les debe.

Frente al mar Mediterráneo, y escoltado por las calles antiguas de la primitiva Sitges, es un espectáculo sorprendente y recio, que inunda los ojos y se hunde en el corazón. Cuando se escucha y se ve la fiesta de sus bailes, ya no se olvida, y se regresa siempre. Todo un pueblo vive intensamente y se desborda en un delirio de ritmos y de color. Podría llamarse la maravillosa y feliz cinemática del folklore de Sitges. El canto vivo y fresco, el corazón sincero y el alma total de un pueblo volcada al amor. El Sitges que sale de

sus casa blancas y de sus patios azules y de su paz memorable, y estalla en la alegría de su expresión más pura y fuerte.

Las danzas y bailes populares de Sitges que nos llegan, son *la Moixiganga*, *Diablers*, *Bastons*, *Cercolets*, *Pastorets* y, hasta hace poco tiempo, el *Ball de gitanes*. Éstos son los bailes que han salido a la calle en la última fiesta mayor de 1958. Los años han ido matando esta manifestación de fervor popular, y quizá contribuye a ello la falta de carácter de las nuevas generaciones. Pues en el pasado siglo aún tenían gran importancia los bailes del *Vinyet*, *Sant Bartomeu*, *Rosaura*, *Serrallonga* y *Malcasats*. Todos estos bailes han desaparecido, y las actuales danzas tradicionales carecen de una gracia primitiva y original. Como el *Ball de pastorets* y los diálogos del *Ball de diablers*, que eran sátiras cantadas en cuartetos llenas del ingenio y del humor irónico que caracteriza a Sitges.

Los gigantes de Sitges son lo menos original de su folklore, ya que son comunes a la mayoría de las poblaciones de Cataluña. Encabezan siempre las procesiones religiosas y las manifestaciones populares de carácter civil. Los gigantes simbolizan el triunfo de David sobre Goliat y, posteriormente, a San Cristóbal y al Niño Jesús, según el Nuevo Testamento. Y en el siglo XVI uno de ellos se hizo mujer, y así nace nuestra gigante, que iba vestida según el gusto de época y marcaba la moda. Estos personajes tienen su toque especial de *gralla* y *tim-*

bal, y van acompañados de los *nans*, niños vestidos con trajes de tela estampada y que se cubren con grandes cabezas de cartón de expresión grotesca, y ridiculizando los gestos de ciertas personas. Los *nans*, en su baile, no tienen ni orden ni ritmo determinado, siguen aquellos movimientos que les sugiere su propio instinto...

Tres momentos cumbres y solemnes de estos bailes se producen el 24 de agosto de cada año. A las doce del día, delante del ayuntamiento de la villa, se celebra el desfile de todas las danzas populares, juntamente con los gigantes y *els nans*, que vienen bailando desde la iglesia en la llamada *sortida d'ofici*. Y al caer la tarde de *sant Bartomeu*, cuando bajan buscando el mar y las luces del atardecer por la calle de Parellades, en una estupenda algarabía de rítmicos compases, color, inimaginable caravana de corazón y danza, impresionante diverso desfile humano. Y sobre todo, ya noche cerrada y ante el mar del *Baluard*, frente a la puerta de la iglesia, se produce un espectáculo grandioso, en donde todas las danzas y los bailes y los gigantes van por su lado

y su música, todo al mismo tiempo, y acompañados de un pequeño ruidoso castillo de fuegos artificiales.

Y antes de cerrar el artículo no podemos dejar de mencionar a la *Escola de Grallers de Sitges*, nacida gracias a un *movimiento comarcal* del Panadés, que arrancó desde las páginas de *La Gasetta de Vilafranca* y *La Gasetta de Sitges*, de 1928 a 1930, avalando los valores espirituales, encabezados por Jaime Valero Ribas, que sugirió la creación de las "*escoles de grallers*" en toda la comarca vallesana [?? sic]. Son sus creadores el escritor Soler Forment i el timbaler de Sitges Antonio Durán y Manuel Sabaté. Y es un homenaje póstumo a los solitarios *grallers* que con el *Rateta*, popularizaron el *Toc de processó*, *Ball de bastons*, *La segona*, *Matinades*, *La boja*, *El corrandillo*...

Éstas son las danzas y bailes populares de un pueblo que baila y ama su historia y su vida.

Manuel Robert

EL GRUP D'ESTUDIS SITGETANS

TREBALLA DES DE FA MÉS TRENTA ANYS
PER LA CULTURA SITGETANA
PUBLICANT LLIBRES I FENT CONFERÈNCIES I EXPOSICIONS
SOBRE TEMES LOCALS

SI VOLS AJUDAR-LO, FES-TE'N SOCI